

R-9527

Er estudiant

Premsa entara comunitat educatiua d'Aran

Seteme - Octubre 2010

Numèro 9 • Suplement de LO CAMPUS 12

Er aranés mès fòrt !!!

UAB
CEDOC
Donatlu

Aprovada era naua lei dera lengua nacionau d'Aran

25 ans **der Espitau Val d'Aran**

NARRATIVA: Petit Conde

25 ans der Espitau Val d'Aran

Celebram es 25 ans dera inauguracion der actua Espitau Val d'Aran; pera escadença publicam un "conde magic" escrit especiaument entara celebracion, per un tanben "magic" jornalista: *Martí Companys*, que per força que s'amaigué, l'arreconeisheràn: un agitador professionau des emocions d'Aran.

VIVÉNCIES DER ESPITAU

Èren es sèt dera tarde d'un dimenge pluïós en Vielha, m'auien convocat entà entrar en espitau. Londeman m'auien d'operar d'ua ernia inguinau. Coma toti, supausi, les hèn entrar abans, entà preparar-les e entà auer-les a man de bon matin.

Anaua solet. Non auia dit arren ara familia pr'amor que volia experimentar que se sent, en èster en un espitau solet, tau com auie hèt era mia mair abans, en un espitau de Barcelona e que se la carguèren damb era anestesia.

Era mòrt dera mia mair l'auia plan presenta e a jo es anestesies me dan terror. Jo madeish, quan de petit m'operèren deth braç, per non sabi quina sòrta d'anestesia, me comencè a empassar era lengua e sòrt deth mèn pair que coma mètge, l'auien deishat estar ena sala d'operacions e que força atent der incident, comencè a cridar. Açò diden. Jo non arrebrembi arren. Mès son massa istòries de terror damb es anestesies entà non auer pòur e passar era net d'abans dera operacion plan afligit.

Non me podie trèir deth cap era mia mair mòrta, coma la portèren der espitau de mèrda, tota cubèrta per un lençòu mortuari. Damb eth cap bendat enquia dejòs deth nas, en tot deishar-li dehòra era boca e era barbata. Li auien bolegat eth cap e era cara. E mos l'autrejauen coma damb ua tovahòla d'aqueres que sostien es peus banhadi, mès com se s'auesse esguilhat pera cara, quedant cubèrta coma un passa montanhes de misèria.

Damb aguesti rebrembes passaua era net en espitau de Vielha. Er espitau qu'auiem pensat e diboisat es plans, des sues sales e dera sala d'operacions. En tot parlar dera zona "neta" e era "lòrda" ei a dider era contaminada o non. A on se lauauen es cirurgians. A on èren atengudi es malauts qu'auien ja estat operadi e tot un pialèr de detalhs. Força, força ans abantes, ère eth tèma de conuersa, dempús de tota ua net en lhet damb era mia infirmiera preferida. Eth nau espitau de Vielha me la sentia mèn, pr'amor n'auia gaudit era magia deth dessenh deth sòn bastiment.

Quauquarrès cridaue eth mèn nòm:

- *Martí, Martí, desvelha-te, que mos cau començar a premanir-te entara operacion. Ua infirmiera de popes majestuosas m'acabaue de desvelhar, quan tot just m'auie quedat fregit, dempús d'ua net d'insomnia e de terror espitalàries.*

- *E per qué me cride peth mèn nòm? -E perquè me tuteje?. Non tolèri aguesta*

mania espitalària de tutejar a toti e tractar-te coma un adolescent.

Tot anèc: força rapid.

- *Compde entà darrèr. Me didec ua votz doça damb un sud-american dilhèu de Colòmbia. Ère era anestesista que portaué coma ua espècia de capèl de docha, que li quedaue ridicul.*

- *Era anestèsia !!! Didià Jo.*
- *Òc, òc ac sabi, tranquil. Seguis compdant.*

Me passauen peth cap tota sòrta d'anestesies e es sòns assassinats. Coma me dideren ena mia Universitat, me portauen ath nivèu tres dera anestesia cirurgicala. Ja non me podia escapar e segur que se m'estaue produsint un augment deth diàmetre dera pupila des uelhs, ei a dider, ua midriasis força intensa e deisharia de produsir lèrmes.

Mès es uelhs se me'n entelaranhèren quan damb eth coche oficiau acabaua d'entrar en Aran. Ère tota ua aventura romantica. Venguia ara Val d'Aran coma Cap de Gabinet deth Conselher de Sanitat a premanir era metuda dera prumèra pèira deth nau espitau de Vielha.

Auia premanit damb força suènh tota aguesta moiguda. Jo auia escrit un apassionat article sus era futura inauguracion, qu'un vielh mèstre me revirec ar aranés e que serie publicat en un jornau barcelonés eth dia soslinhat.

Coma m'agrade dider-li ath chofèr:

- *Fot-li fòrt e a tota velocitat!!!.*

Jo èra deuant ath sòn costat, en lòc a on normalaments i anaué un mòsso d'esquadra vestit de carrèr, vedia volatejar era bandèra deth coche e damb era cançon de Llach: "Cal que neixin flors a cada instant", plan fòrta, me semblaue que me minjaua eth mon. De hèt, jo didia "cau que nèishen militants a cada instant". Militants dera libertat deth mèn país e ara entraua en un aute país, que sentia coma mèn e que sabia que tanben volia libertat. De tostemp es chofèrs e es hermes dera limpiesa des lòcs oficiaus a on è treballhat, an estat es mèns aliadi, tostemp m'è sentut mès apròp d'eri que deth capatàs de torn. →→

Eth Conselhèr m'auie dit qu'anèssa damb fôrça compde. Eth sabie dera mia passion e sabie dera mia infirmiera. Nauta coma un sant pau, divertida, apassionada e manaira deth tot. Es sues cueishes non s'acabauen jamès. Ère catalana, mès hège ans que demoraue en Aran en un d'aqueri apartaments petiti a on i a ua codina impossible de hèr ua passejada. Ne passejada, ne amen. Podies estirar es braci e tocar ua pare e era contraria. Ère ua codina coma un correder, mès qu'ère excellenta entà abraçar. Abraçar, evidentaments quan era volie, encara que codinar pòc, acabant lèu tostemp en bar de deuant de casa, nomenat Era Poma.

Damb eth Director der Espitau vielh, era arma deth que serie eth nau, premanirem toti es detalls. Me presentaue a toti. E tostemp, en tot hèr un a part, m'anaue enquadrinhant politicaments cada naua coneishença.

Toti èren fôrça generosi. Entre salutacions e presentacions, jo me guardaua uns petiti escalèrs de pèira que dauen entrada ar espitau de tota era vida. Uns escalèrs malenconiosi, a on jo auia viscut era glòria quan didia adiu entà anar a cercar un autocar, que jo prenía cada còp que venguia entà Aran e que me costauè dues vomegades abans d'arribar ena ciutat comtau. Es marejades d'autocar son brutaus entà jo.

De còp me ven corrent quauquarrès desconeshut entà jo e me ditz qu'eth Conselhèr, qu'ei lotjat en Parador de Vielha, me requerís urgentment.

-Ja començam. Pensè.

-Non s'aurà liejut eth discors. Jo i auia metut fôrça teca sus "país" e un parelh de frases en aranés. Mès com qu'ère un gahèc, dilhèu li mancaue ua virgula e calie rescriuer bèth paragraf.

-Açò ei un desastre, me deishèc anar eth Conselhèr. Mos auem deishat es mies carbates.

-Òsca. Didí, laguens mèn. Mès rapidaments pensè, jo ère eth Cap de Gabinet non eth sòn Majordòm, mès eth mèn sindròme d'Estocòlm galopant, me hec a pensar qu'òc, que jo m'auia d'auer preocupat d'aquest tèma.

Eth mèn Conselhèr se caracterizauè per anar damb ues carbates de lacet. Bèth còp jo li apraiua era horizontalitat, un còp èren estacades. Cèrtaments se harie estranh eth mèn Conselhèr sense ua carbata de lacet, mès en Aran dilhèu non ac sabien.

Rapidaments er incident resultèc un problèma d'Estat. Jo sonque trobè era solucion d'anar a un crambèr deth pròpri Parador e demanar-li era sua carbata de lacet. Resultauè qu'era carbata ère nera e ath delà ère falsa, pr'amor que sonque auie eth laç de deuant damb ua goma elastica qu'entoraue eth còth.

De cap manèra eth Conselhèr volèc aquera carbata que la considerèc un artefacte de mau gust e popular. Eth Conselhèr que desputauè pr'amor que s'auie installat en sòn burèu uns fenomenals mòbles italians, que volie vestir tostemp coma un *gentleman* non volie portar ua "pajarita" de fireta.

Era hemna deth Conselhèr que manauè mès qu'eth, e ei que, coma toti saben: en ua parelha qui pòrte era major part der auiatge familhau ei qui pòrte es pantalons, donques era hemna, - [Cau didé'c: tostemp amabla damb jo] -, trobèc era solucion des innombrables valises que portauè, tostemp coma se siguesse per ua estada de mesi, encara que siguesse un parelh de dies, treigec un elegant "saut de lhet" que jo rapidaments associè damb un "picardia", pr'amor qu'a jo me pèrd era ròba interiora femenina. Mès non ère un "picardia", (aquera camisòla mini, sedosa e sexy); ère un "saut de lhet" classic, crotzat damb ua cintura de tela. Açò òc, ère d'uns colors intensi. Ei clar es madeishi colors cridares qu'ath Conselhèr li tirauen. E dèc era solucion: damb era cintura de tela deth "saut de lhet" li hec era carbata de lacet.

En non sabi quina reünion publica, des moltes que se heren aqueth dia, abans d'anar a mèter era prumèra pèira, eth Conselhèr expliquèc era anècdòta e es aranesi arriren complagudi e jo demorè desangelat.

Quan ja èrem ena esplanada inauguraue, a on i auie un entarimat de husta per dessús d'uns enòrmes horats en tèrra, ath costat der espitau que lèu demorarie vielh e vedien un camp d'èrba, a on i auie ues vaques; descorbí qu'ua des colomes dera estrada s'auie descaissat e non apoiridie sostier eth pes de tot eth cortègi.

Toti s'i apropauen, arrint es gràcies deth Conselhèr que se moigüe coma en ua passarelà de mòda. Me metí a cridar pr'amor qu'era "passarelà" s'auie convertit en ua arratèra e era desgràcia ère assegurada.

Cridaua Conselhèr, Conselhèr damb fôrça angoisha e corria, corria damb era infirmiera estimada e damb eth menaire amic.

-Martí, Martí me didie era anestesista.

-Ès desvelhat?

-Sò viu? Didí, coma suplicant.

N'era tarima queigec en sòn dia, ne aguest còp cap anestesia me liquidèc. Estimè er Espitau de Vielha coma estimí Aran.

•••

Entara celebracion des 25 ans
der Espitau de Vielha.
Martí Companys

CC. Almazán. Era Artiga de Lin.

**Er usatge
Institucionau**

Institucions e
administracions
publicas en Aran

Registres
publics

Institut
adminis
publiq
Catalonh
der

Ensenhament

**Foment e
difusion der
occitan, aranés
en Aran**

Foment dera
lengua pròpria
der Aran

Activi
equipa
cultu

Er aranés en
ensenhament

**Mejans de
radiodifusion
e television**

Pòster de **LEI de ARANÉ**

Er **estudian**
Prensa entara | comunitat educatius d'A

Educacion
infantila, primària
e segondària
en Aran

Mejans de
radiodifusion
e television

Auti mejans de
comunicacion

Onom

Universitats

Educacion
permanenta
de personas adultes
e d'aites formes
d'ensenhament

**Principis
generaus**

Objè

acions e
tracions
ues en
a dehòra
Aran

Administracion
de justícia

Publicacions
oficiaus

Documents
publics e
privadi

tats e
ments
raus

Era
promocion
en encastre
socioeconomic

Collaboracion
damb auti
territòris de
lengua occitana

Era
projeccion
exteriora dera
lengua
occitana

r OCCITAN, S EN ARAN

t

LO CAMPUS

Certificats
e equivaléncies

Formacion
e títols

astica

Toponimia

Antroponimia

**Títols e
certificats**

ecte

Lengua pròpria
e lengües oficiaus

Drets
lingüistics

Era unitat
dera lengua
occitana

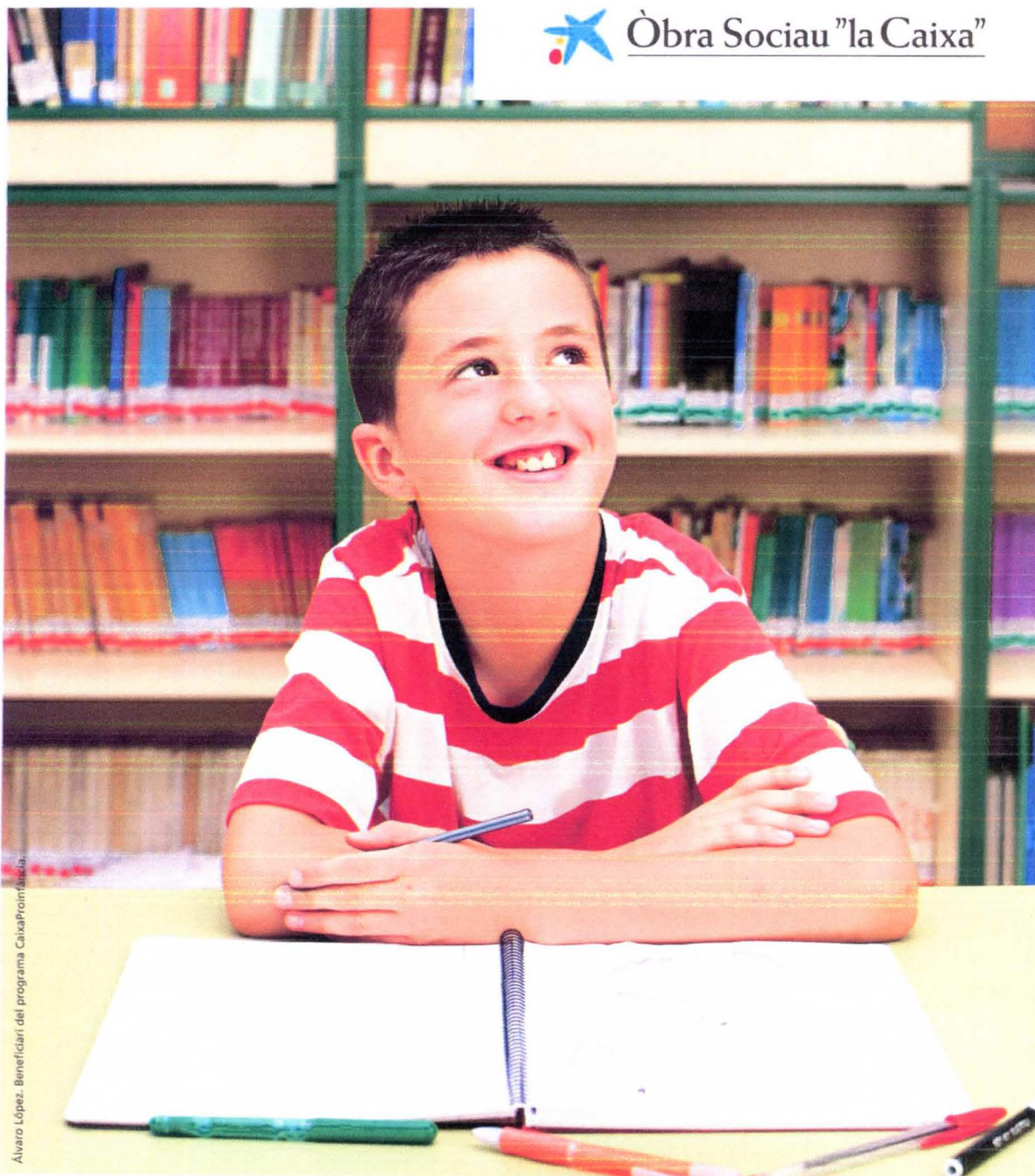
CaixaProenfància

Per ua enfància damb més oportunitats

Era praubesa e era exclusion social pòden provocar dificultats serioses en procès de desenvolupament des més menudi. Per aquest motiu, de CaixaProenfància trabalham entà qu'es menors de 16 ans en situacions d'inegalitat deth nòste país agen, pendent tota era enfància, es madeishes oportunitats qu'era rèsta de mainatges e mainades.

Coma Álvaro, més de 150.000 menors en nòste país arreceben dejà supòrt social e educatiu.

 Òbra Social "la Caixa"

Álvaro López. Beneficiari del programa CaixaProenfància.

Informe-se'n en www.laCaixa.es/ObraSocial o en 902 22 30 40

EDITORIAU

Er aranés blindat legauments

Dempús dera aprobacion dera "Lei der occitan, aranés en Aran" toti auriem d'èster contenti e felicitar-mos per auer un bon estrument legau entà defèner e desvolopar era lengua nacionau d'Aran qu'ei era aranesa, era nòsta manèra de dider-ne era occitana.

Non a estat facil eth procés d'aguesta naua Lei. Eth trajecte a estat cargat de movements estranhs, de protagonismes patetics, de fauta de consulta de bèri sectors, de partidismes rampanti e fòrça còps -sustot- d'ua incomprehença de com foncionen es causes en Aran. Es "causes" de toti es aranesistes, siguen dera ideologia que siguen. Mès ara fin s'a resolvol't tot, de bona manèra e damb ua cèrta generositat.

Dempús d'aguesta publicacion n'èm convençudí qu'era projecion social der aranés serà dirèctaments proporcionau ara sua despolitizacion, exactaments com a passat en d'autes lengües que se recupèren.

Era paradoxa ei que sense militància lingüística e culturau jamés s'auesse arribat a on èm ara, mès entà auançar mès,

entà implicar ara lengua aranesa a toti, cau despolitizar-la en generau, en tot convertir-la ara e ena practica, simplaments, en un estrument de comunicacion qu'ei. Un estrument de prestigi e de sentiments.

Eth dusau ahèr ei defèner qu'es prèzhèts lingüistics e culturaus les cau hèr damb unitat e transversalitat. Arrés se pòt apropiari dera lengua, ne tanpòc d'aguesta naua Lei. Qui politiquege damb era Lei entà artèrheners vòts, non harà cap de favor ara lengua. Mès qui damb era lengua volgue crear termières intèrnes, se confon. Dilhèu mos calerie plantejar seriosaments, practicar manères simples mès eficaces, coma es nomenades "actituds de bilingüisme passiu". Guairi còps qui parle aranés, quan li diden quauquarren en catalan, espanhòu o francés càmbe de lengua e deishèra era aranesa? Donques tostemp. Dilhèu cau contunhar de parlar aranés e deishar qu'er interlocutor parle com volgue. Atau, ath delà dera impre-cindibla immersion ena escola que tant ben se hè, se produsirà ua immersion sociala constanta

damb er aranés, a on toti s'implicaràn damb era lengua, se voletz: passivament, mès aguesta constància acabarà en tot implicar "as viehls e as nau" ara pròpria lengua deth País qu'èm.

Eth tresau ahèr ei eth nòste occitanisme tant de cultura coma de lengua. Aran hè part de tota ua cultura occitana que ne hèm part per civilizacion e cultura e que la auem ací, damb multiples possibilitats de bastir un espaci culturau occitan, a on Aran i pòt hèr ua importanta aportacion. Per açò i a agut tanta discussio social e parlamentària ena denominacion e contenguts dera naua Lei. "Er occitan, er aranés d'Aran" ei ua bona formula entà senter-mos-i toti comòdes.

Ja auem era Lei dera lengua nacionau d'Aran

REFORÇAMENT DERA LENGUA NACIONAU D'ARAN

- Eth Parlament de Catalonha a aprovat era "Lei der Occitan, Aranés en Aran".
• Totes es fòrces catalanistes i votèren a favor.

Eth Parlament de Catalonha aprovèt, eth passat 22 de seteme, damb es vòts de Convergència i Unió, Partit Socialista de Catalunya, Esquerra Republicana de Catalunya e Iniciativa per Catalunya-Verds era "Lei der occitan, aranés en Aran". I votèren en contra eth Partit Popular de Catalunya e Ciutadans.

Eth lector de LO CAMPUS pòt veir enes pagines contras d'aguest Suplement de ER ESTUDIANT, un Pòstòr a on s'expausa esquemàticament eth contengut d'aguesta Lei.

En Plenari deth Parlament i sentèrem fòrça votzes, de contunh ne reproduim ua que creдем significativa: Era votz deth Vice-president Carod-Rovira que presentèt era Iniciativa dera naua Lei ena Cambra catalana.

Senhor president, senhores deputats, senhors deputats, es territoris de lengua occitana, entre es quats Aran, son portadores a viatges d'ua imatge evocada d'un país imaginari, inexistint, en cèrta manera, d'un retorn desbrenhat, mès non ei ben hen atau. Occitània auè existit en mès de 3 milions de parlants, damb mès de uocitant mil manitges que cada an aprenen aguesta lengua, damb mès de 350 escrivans qu'empleguen aguest idioma, que hèn literatura, e sustot Occitània existit entre nosati ena Val d'Aran. Ei viua enes centenats d'escrivans qu'ath long de mil ans l'an emplegada en ua vasta obra literària d'amaudada qualitat e ei, sense cap dòble, era lengua d'estenduda naturau dera nòsta lengua catalana, era mès pròpila, era mès facilment comprensibla entà uns e entà auti.

Es relacions entre Catalonha e Occitània son presentas ath long de tota era istòria, e Carbonell e Jané expressaun: en 1927: «Eis interessa mès de connectar la cultura occitana amb la cultura catalana per tal que en benefici dambdues resultin l'una per a l'altra pinyoli i polpa d'ua mateixa fruita, esquelet i carn d'un mateix cos.» Ei eth madeish Carbonell e Jané que, des de Catalonha, potencèra era publicacion des granbes obres de referència dera lengua occitana ath long deth sègle XX.

Auè auem era amor de presentar ua lei qu'a de protegir es drehs des ciutadans de lengua occitana en Catalonha, qu'a de garantir, donques, es drehs lingüistics des araneses e qu'a de dar possibilitats de subservir damb dignitat e damb futur ad aguesta lengua, qu'iniècè eth sòn caminar damb

es trobadors enes començaments deth milèni passat.

Parlam d'un idioma que pòrte ueit cents ans entre era persecucio, era minorizacion, eth menspreç e ena oblidança. Viuèc era grana epòca trobadoresca enqua enes començaments dera sua annulacion ena dèrrera dera batalha de Murèth, en uns ans en què Catalonha e Occitània sigueren er unie estat governat per rei Pere eth Catholic, qu'arriehèc era aliança des comats occitans de Tolosa, Foix, Comenge e d'auit. Aqueth Estat sonque existit, totun, quauqui mès der an 1213, en concret, enquath 12 de seteme, data dera pèrta de Murèth. A compdar d'alavetz, s'iniècèc un verdader procés devastador entà Occitània, era sua lengua e era sua cultura. Totun, maugrat aguesti ueit cents ans, Occitània encara viu e damb era, era sua lengua, Catalonha ara, a través des sòns representants politics, en aquest mès de seteme, a era possibilitat d'establir ua lei de reconduccion istorica entà dar ara lengua occitana un emparrament deth quau non n'a gaudit jamés entà hèr possible entàs araneses, er andret mès petit de lengua occitana, era dignitat mès gran, aquerò que non auem trobat ena rèsta deth territori lingüistic: reconeishença oficiu, consideracion e prestigi.

Atau donques, aguesta lei desplegue eth principi de lengua pròpia qu'obligue es poders publicos e es institucions a protegir-la, emplegar-la de manera generau e promòu-ne er usatge public en toti es encastres. Era lei establís mesures d'emparrament e promocion deth sòn usatge entà artèrhen-er ena normalizacion e mesures de foment entà garantir-ne era presència en toti es encastres. En ensenhament, era lei establís er aranés -nòm popular e tradicionau der idioma occitan ena Val-coma era lengua vehiculara e d'aprenedissatge enes centres d'educatiu d'Aran. Tanben preve qu'eth Govern garantisca era ordenacion curriculara eth coneishement dera realitat lingüística, istorica e culturau der Aran e ath madeish temps era sua conexio generau damb era lengua, istòria e cultura occitanes. Era lei establís es principis rectoris der usatge der aranés en encastre dera comunicacion audiovisuala entà garantir-ne era presència.

En Catalonha, donques, auem preservat aqueth shinhau d'Occitània qu'a sabut manier era gemitad dera sua lengua a través des sègles. Entà nosati, era Val d'Aran ei un tresor que mantien viua era nòsta relacio damb era cultura occitana ei un referent que protegim pera legitimitat qu'auetge

er hèr d'auer ua lengua diferenta dera catalana. Entà nosati, es catalans, Aran ei auè eth testimoni viu d'ua des granbes cultures emblemàtiques deth bastiment europeu.

Auè presentam ua lei entàs araneses e tanben entà toti es catalans e entà toti es occitans. Damb aguesta lei araneses hèm era valor especifica der aranés, damb recors e d'emparrament a toti es que volguen emplegar er occitan ena Val d'Aran e projectam qu'un procés de garanties sigue present ena Administracion e ena educacion, e enes mièts de comunicacion e enes activitats culturals. Damb aguesta lei assolim d'ua forma segura era defenra der emplec der aranés en Aran e ac estenem per tota era Administracion catalana. Damb era lei der occitan, der aranés, promoiem era presència der occitan ena universitat e ena formacion d'adults, ena toponimia, ena onomastica, enes activitats culturals e ena activitat economica. Auem ua lei d'emparrament social dera lengua pròpia der Aran. E, damb tot, arreceishèr ath Conselh Generau d'Aran era valor der hèr de governar, era capacitacion entà liderar e promòu ath mès naut nivèu era defenra e era promocion der occitan en Catalonha.

Ath madeish temps assolim un posicionament clar respecte dera unitat scientifica dera lengua occitana. Aguesta ei ua des caracteristiques d'aguesta lei. Bernat Sarriue, eth gran escrivau occitan, didèc hèr cent ans: «ce que hè era fòrça d'ua lengua, son s'urtot era sua extension e era sua unitat. Podem dider qu'auè era lengua d'òc ei parlada encara per apròp de 20 milions d'animes», escriuèc Sarriue eth 1905. Cent ans dempús, aqueri 20 milions son ja sonque 3. Mès entà qu'ua lengua sigue fòrta cau qu'es divergencies non vagen enqua eliminar era sua unitat fonamentau.

Ara, ath cap de cent ans, aguesta lei defen era unitat de lengua occitana e encashe era varietat aranesa de tal forma qu'ua s'identifique en auta pr'amor que totes dues son çò de madeish. Damb aguesta lei cream era autoritat dera lengua que, damb caractèr independent e academic, s'encuedrà dera varietat aranesa e deth sòn tronc comun. Vam a hèr possible era unitat fonamentau de çò que parlate Sarriue. Er Institut d'Estudis Araneses arrecep era encomana de vièlhar per aguesta unitat, en tot respectar, per ua banda, era

normativa der aranés e es principis, ath madeish temps, gramaticals de Lois Alibert.

Damb aguesta lei reconstruim un espaci juridic de relacio entre es catalans e es occitans en tot potenciar es relacions entre toti es territoris de lengua occitana, en tot facilitar er establiment d'acòrds e convenis damb tot tipe d'institucions e entitats de toti es territoris occitans e en tot promòu era projecio exteriora dera lengua.

Entà Catalonha, ei ua lei que recupèra era legitimitat d'ua lengua que, de hèr a manera, ei part deth sòn auiatge culturau e istoric. Es catalans recuperam, damb era promocion der occitan, un conjunt de formes d'expressio que son comunes as nòstes, aqueres que mos son pròpies. Es occitans de tot eth mond guanhen damb aguesta lei ua legitimitat que non auen, ua justificacion impre-cindibla e ua potenciacio legau dera sua identitat. Entàs occitans aguesta ei ua naua ocasion de sènter qu'es catalans èm ath sòn costat, qu'en Catalonha trobaran un respècte qu'era istòria les a negat. Mès aguesta ei sustot ua bona lei entàs araneses, ua lei que permeterà qu'era sua identitat aranesa sigue arreceishuda de forma indiscutibla. Ei ua bona lei entà Catalonha qu'assolide eth sòn caractèr de preferència ena identificacion lingüística e ei ua bona lei entà Occitània que, d'ara tà deuant, aurà un referent perdurable. F ei sustot un exemple d'aquerò qu'ei aguest país: ua tèrra que respècte e arreceishèc era sua pluralitat.

En contrast damb cèrti estats europèus qu'encapçalen eth classament de monolingüisme, damb un numerò de ciutadans capables de parlar sonque ua solaeta lengua -era sua- e d'ignorar-ne d'autes, Catalonha se convertirà a partir d'auè, damb eth sòn vot, en còst endret dera Union Europèa damb tres idiomes oficias en un madeish territori, e sense hèr passar er arau deuant des bos, pr'amor qu'era votacion non s'a produsit encara, felicitem-mò'n.

Fòrça gràcies, senhor president, senhors e senhors deputats.

Josep-Lluís Carod-Rovira
Vicepresident deth Govern
Generalitat de Catalonha

Qué ei Vivéncia Aranesa?

Vivéncia Aranesa ei ua entitat culturau e cívica dera Val d'Aran. Coma ua Organizacion-Non-Governmentau (ONG), sense afan de lucre, aué juridicaments ei ua associacion, qu'a coma objectiu especific culturau: promóir era cultura e era lengua aranesa e occitana engenerau, e es sòns ligams damb era cultura catalana en procès de bastiment dera Union Europèa. E a coma objectiu generau cívic: promóir es drets collectius des pòbles, es drets umans, era cooperacion ath desvolopament e era cultura dera patz.

Aguesti fins potenciadi en dues vertents: ua de promocion e difusion populara e ua auta d'estudis e difusion de caràcter academic en especiau de projeccion universitària.

Vivéncia Aranesa, coma projècte e experiéncia comencèe en an 1998. Ei inicièc ua prumèra estapa, coma un Talher d'estudis e

comunicacion en Vielha nomenat Centre d'estudis "Vivéncia Aranesa: Aula Euròpa des Pirenèus". Eth sòn pretzhèt mès emblematic, sigüec eth d'editar eth periòdic en aranés "Eth Diari". Tanben se heren campanhes entara normalizacion der aranesa e activitats de cooperacion ath desvolopament.

A finaus der an 2003 era entitat passe a èster juridicaments ua associacion, formauments damb era madeisha denominacion des sòns inicis -"Vivéncia Aranesa: Aula Euròpa des Pirenèus"- mès en tot utilizar coma mèrca corporativa de difusion, sonque era denominacion abraçada de "Vivéncia Aranesa".

En aguesta dusau estapa, **Vivéncia Aranesa** a desplegat dejà ua ampla activitat, qu'a anat en tot definir es sòns contenguts de politica culturau e cívica, e tanben a anat en tot desvolopar era sua originau forma d'organizar-

se. **Vivéncia Aranesa** actuauments ei ua associacion de quadres de voluntariat, sense auer afiliadi.

Actuauments **Vivéncia Aranesa** foncione, en sòn dia a dia, per "**Programes, Projèctes e Activitats**". O sigüec eth ciutadan pòt collaborar damb **Vivéncia Aranesa** en nivèu e grad que vò, dempús d'un ample programa enquia ua activitat puntuau. Es ciutadans non s'afilien formauments ara entitat, simplaments participen en aquerò que les interèsse.

Naui Programes de **Vivéncia Aranesa** son articuladi, damb diüersi nivèus de foncionament:

1. Programa Frederic Mistral (Que comencèc damb er objectiu de realizar era Comemoracion der An Mistral, promò traduccions en aranés d'Obres de literatura Universau. Tanben hè era promocion dera literatura occitana).

2. Programa "Mossen Condò de Dinamizacion Cívica e Culturau" (Campanha "La Val d'Aran és un País i no una Comarca. Explica-ho". Debat deth nau Estatut d'Autonomia de Catalonha, Lei d'Aran e Lei der aranés/occitan).

3. Programa Robert Lafont (Intervencion en bibliòteques: occitanizacion e foment lectura).

4. Programa Ramond de Carbonnières (Cultura de montanha e nhèu).

5. Programa Loïs Alibert (Intervencion enes mieis de comunicacion).

6. Programa Teresa de Bausen (Sus era hemna).

7. Programa Víctor Balaguer (Difusion d'Aran en exterior).

Projèctes de Lhèida
Edicion deth periòdic universitari LO CAMPUS [damb es Suplements Goodbye Institut (segondària), Classica (Gent grana qu'estúdie), ERESTUDIANT (comunitat educativa d'Aran)].
Redaccion en Lhèida e Aran.
Nau projècte: LO CAMPUS DIARI (multiplataforma digitau de jornalisme universitari entàs 21 universitats de parla catalana). Futura creacion dera micro-empresa cooperativa "LO CAMPUS Edicions".

8. Programa Trobairitz Beatriu de Dia (Programa educatiu realizat en Aran: "ES NÓSTI TALHERS")

9. Programa "Pirineus Solidaris": ei un programa de Cooperacion ath Desvolopament, destinat ara educacion, era formacion e era sensibilitat dera societat en encastre dera cooperacion ath desvolopament e era solidaritat internacionau.

Maugrat era activitat culturau dirècta damb eth ciutadan, -coma Conferéncias, Talhèrs, Taula Redona Culturau, Pannèus, Velhada literària-, **Vivéncia Aranesa** promò iniciatiues culturaus entà contribuir ath reforçament deth que nomenam "infrastructures de referéncia culturau", ei a dèder aqueri equipaments culturaus basics, o sigüec de referéncia, que i a o i aurà en Aran e que son eth supòrt materiau e uman, pr'amor qu'era nòsta ciutadania consumisque e cree cultura. Era filosofia de **Vivéncia Aranesa** ei èster e fomentar era "codina" des servicis culturaus a long tèrme, entà projectar-les posterioraments ath ciutadan. ●

Vivéncia Aranesa,

Associacion culturau e cívica dera Val d'Aran

En tot difóner eth pensament contemporanèu

Connècta damb nosati
Telefòn 649405630
occitania@vivenciaaranesa.com